

Consell General de Foios per fer Església nova.

Protocols Josep Fuentes nº 983. ARV.

Die XIII mensis Aprilis anno a nativitate Domini MDCC.

Anno a nativitate Domini Millesimio Sepringesimo, die vero intitulato Decimo Tercio mensis Aprilis.

Joseph Luzar, obrer major en lo corrent any de la Ysglésia Parrochial del loch de Foyos, Viçent Carceller, Justicia, Viçent Rausell, Jurat menor, Joseph Rodrigo, Carlos Ferrando, Ygnaçio Sauri, Dionís Rausell, Francés Badia, Sebastià Saberna, de les Casses de Bàrçena, Joseph Pellicer, de les Casses de Bàrçena, Thomàs Bal, Luís Plaça, de les Casses de Bàrçena, Sebastià Saberna, major, Joan Carçeller, Nicolau Fabado, Christòfol Carceller, Joseph Sebrià, Luís Beltran, Viçent Martínez, Joan Alòs, menor, Melchor Yborra, Batiste Tormos, Joan Alòs, major, Francés Rausell, Lorens Ros, de les Cases de Bàrçena, Joan Ximeno, Viçent Peris, Victoriano Huguet, Vicent Ros, Ygnaçio Fuertes, Ygnaçio Fabado, Sebastià Bueno, Francés Rodrigo, Joan Soler, Miquel Rodrigo de Ynés, Esteve Pellicer, de Bàrcena, Joseph Martínez, Pere Joan Rodrigo, Ysidro Luzar, Viçent Lorens, Batiste Fuertes, Joseph Devís, major, Miquel Rodrigo, Pere Rausell, Antoni Navarro, Francés Carçeller, Thomàs Corell, Viçent Augustí, Joan Guerra, Balthazar Ruíz, Joseph Rausell, Viçent Devís, Francés Abad, Joseph Rodrigo, Andreu Rodrigo, Joseph Devís, Viçent Garcia, Vicent Rausell, Andreu Mollà, Viçent Badia, Joseph Tormos, Christòfol Martínez, Joseph Estival, Antoni Dorva, Viçent Orts, Maçia Martínez, Joan Martínez, Vicent Mellado, Joseph Devís, menor, Antoni Devís, Joseph Martínez de Geroni, Batiste Albert, Francés Tormos, Joseph Montalt, Viçent Rodrigo, el Dr. Félix Angresola, Ygnaçio Rodrigo, Thomàs Ros, Berthomeu Matheu, Jaume Luzar, Joseph Dorva, Viçent Rodrigo y Andreu Guanter, tots parrochians de la Parrochia del dit loch de Foyos, ajustats y congregats en la Ysglésia de dit loch, en presència y assistència del Reverent Dr. Joan Orellana, prevere, Rector de dita Parrochial, en virtut de dos proviçions, la una per lo Reverent Senyor Vicari General en deu dels corrents y la altra per lo Senyor Governador dit dia. Preçehint convocació per Pere Daymat, ministre, el qual al temps de la publicació del present acte ha fet relació mijansanct jurament a Nostre Senyor Deu Jesuchrist y a sos Sancts quatre Evangelis, en ma y poder del notari infrascrit prestat, ell haver convocat a tots los vehins del present Poble, Alqueries del terme, Cases de Bàrcena y demás Alqueries fora del terme de dit loch y componen dita Parròchia, per a els presents dia de huy, puesto y hora. Asserents esser la major part dels Parrochians que componen dita Parròchia, “et omnes sic existentes” fonch

proposat per lo dít Reverent Rector y obrer major que la Ysglésia de dita Parròchia era molt chica y que en les festivitats no es podien çelebrar los ofiçis Divins ab la decència que és menester y que en algunes occasions de festivitàs no podien concòrrer dits Parrochians per ser dita Ysglésia molt chica. Per ço, si els pareixia determinar que es fabricàs altra Ysglésia nova derrocant la que huy està. Y per quant per a efecte de fer.se Ysglésia nova (en cas de que es determine) no poden concòrrer tots los Parrochians, si els pareixia que es nomenasen elets per a fer la planta, capítols, concertar la obra y demás que sia menester; y havent.se votat per tots los dits Parrochians (excepto tres vots) tots los demás són de parer que es faça Ysglésia nova en lo modo, forma y manera que als dits elets infra nomenadors pareixerà y ben vist los serà, ab los capítols, preu y pactes que podran ajustar “et non se divertendo ad alios actus” elegeixen y nomenen en elets per a dita obra al Reverent Dr. Joan Orellana, prevere, Rector de dita Parrochial, al Justicia, Jurats y obrer major que ara són y per temps seran, a Felip Angresola, Doctor en medicina, a Joseph Tormos, Francés Rausell de Francés, Ygnaçio Favado, Christòfol Carceller, Sebastià Bueno y Joseph Martínez, lauradors de Foyos, Joseph Pellíçer y a Joan Orts, lauradors de les Cases de Bàrcena, per a que tots junts o la major part de aquells puixen fer fer la planta y capítols en lo modo y forma que els pareixerà, liurar la dita obra, ara sia ab pertret y mans o per mans a soles, a estall o del modo que els pareixerà, per lo temps y preu que podran ajustar, nomenar experts tantes quantes vegades voldran y bens vist los serà, fer y fermar los actes de promissions, obligacions que seran menester etc. y, per quant dita Parròchia no té efectes alguns, imposar les Taches que seran menester per a pagar lo preu y demás gastos que seran menester en la dita obra y no res menys, si cas fos, que fosen menester més elets dels que y a (sic) nomenats, los elets que quedaran puixen elegir y nomenar més elets, als quals, ara per a entonçes, los donam tot lo poder que sia menester y neçessari per a poder concòrrer juntament ab los altres elets; ultimament, a tots los elets y nomenadors, se.ls dona tot lo poder que sia menester y neçessari ab tots los inçidents y dependents anexos y conexas, a tots junts o a la major part de aquells, y no res menys per a escusar gastos de Juntas Generals, si fos menester, comprar algun pati o casa per a embelliment (sic) de dita Ysglésia, los dits elets o la major part de aquells, ho puixen comprar, ajustar, ara sia a diner o censal y per a dít efecte fer y fermar los actes que convinguen així de carregaments, debitoris o los que sien menester ab totes les clausules en semblants posar acostumades, renunciacions y summissions, tal qual la dita Parròchia el té y el pot donar, y als plets llargament ab poder substituhir etc.

Promitentes etc. obligantes etc. de quibus etc. Actum in oppido de Foyos etc.

Essent presents per testimoni a dites cosses Thomàs Abat, escrivent de València y lo Dr. Joseph Ximeno, de Foyos respective habitants.

Comentari.

El document transcrit és l'acta d'un Consell General dels parroquians de Foios. Era pràcticament un assemblea de tots els veïns, sols el homes pensem que estem en 1700, en que es pren la decisió de enderrocar l'església vella i fer-ne una de nova i per fer-ho àgil, el Consell General nomena uns elets, delegats, als qui atorga tot el poder necessari per dur endavant el projecte. Fins i tot la de recaptar diner mijançant la imposició de "taches" que venien a ser com les actuals contribucions especials que es calculaven en base a la propietat de cada contribuent, generalment sobre la terra o les cases. Cal dir que el Consell General o Junta, com es diu al text estaven controlades per les autoritats que feien la provisió corresponent on s'indicava el ordre del temes a tractar. Ho podem comprovar amb l'intervenció del Vicari General, per part de les autoritats eclesiàstiques o el Governador.

La causa que provoca la necessitat d'una església més gran no és altra que l'augment domogràfic, el poble ha crescut i ja no caven dins el temple. És el mateix que succeeix en altres pobles de l'Horta Nord com per exemple en Alboraià on també, tans sols un anys abans, s'ha de fer església nova pel mateixos motius.

La forma de pactar amb el mestre d'obres la construcció de l'església apareix enumerada: a) amb pertrets (materials) i mans aportats directament pel poble, b) sols mans, c) a estall i d) de qualsevol altra manera

Cal també posar antenció a la llista de veïns, que encara que no són tots, si és la majoria, on hi podem trobar molts conons coneguts dels quals, amb quasi tota probabilitat decendeixen els actuals.

Algun detall és també interesant, com la presència del metge, Don Felix de Anglesola que ens informa que, segurament, el poble disposava d'un metge per atendre els seus malalts. També és interesant destacar que l'ocord no és unànim, tres veïns voten en contra de la majoria.

NOTA SOBRE LA TRANSCRIPCIÓ.

La transcripció de l'original s'ha fet seguint les normes habituals, tan sols s'han posat els accents i els signes de puntuació, la resta es còpia fidedigna del document original.

He respectat la ortografia, per exemple la lletra ll- inicial solia escriure-s amb l- com laurador per llaurador, loch per lloc o Lusar per Llusar.

Comentari i transcripció d'Enric Climent i Martí.